Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

9 päivänä lokakuuta 2025 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Poliisiyhteistyö ja oikeudellinen yhteistyö rikosasioissa – Puitepäätös 2002/584/YOS – 4 a artiklan 1 kohta – Jäsenvaltioiden välinen luovuttamismenettely – Eurooppalainen pidätysmääräys – Täytäntöönpanon edellytykset – Harkinnanvaraiset kieltäytymisperusteet – Pakollinen täytäntöönpano – Poikkeukset – Käsite ”päätökseen johtan[ut] oikeudenkäyn[ti]”– Poliisivalvontaa koskeva oheisseuraamus – Poliisivalvonnalle asetettujen ehtojen rikkominen – Päätös poliisivalvonnan muuntamisesta vapausrangaistukseksi – Vastaajan poissa ollessa määrätty rangaistus

Asiassa C-798/23 [Abbottly] [i],

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Supreme Court (ylin tuomioistuin, Irlanti) on esittänyt 21.12.2023 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 21.12.2023, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa, joka koskee sellaisen eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa, jonka kohteena on

SH,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja F. Biltgen (esittelevä tuomari), varapresidentti T. von Danwitz, joka hoitaa ensimmäisen jaoston tuomarin tehtäviä, sekä tuomarit I. Ziemele, A. Kumin ja S. Gervasoni,

julkisasiamies: J. Richard de la Tour,

kirjaaja: hallintovirkamies R. Stefanova-Kamisheva,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.1.2025 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet:

– Minister for Justice, asiamiehinään M. Browne, Chief State Solicitor, A. Burke, A. Joyce ja C. McMahon, avustajinaan G. Gibbons, SC, ja D. Perry, BL,

– SH, edustajinaan R. Barron, SC, S. O’Mahony, solicitor, ja B. Storan, BL,

– Romanian hallitus, asiamiehinään M. Chicu ja E. Gane,

* Oikeudenkäyntikieli: englanti.

[i] Tämän asian nimi on kuvitteellinen nimi. Se ei vastaa asian minkään asianosaisen todellista nimeä.

– Euroopan komissio, asiamiehinään H. Leupold ja J. Vondung,

kuultuaan julkisasiamiehen 10.4.2025 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS (EYVL 2002, L 190, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS (EUVL 2009, L 81, s. 24) (jäljempänä puitepäätös 2002/584), 4 a artiklan 1 kohdan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty menettelyssä, joka koskee SH:sta annetun eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanoa Irlannissa vapausrangaistuksen panemiseksi täytäntöön Latviassa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Euroopan unionin oikeus

Puitepäätös 2002/584

3 Puitepäätöksen 2002/584 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Eurooppalaisen pidätysmääräyksen määritelmä ja velvollisuus panna se täytäntöön”, säädetään seuraavaa:

”1. Eurooppalaisella pidätysmääräyksellä tarkoitetaan oikeudellista päätöstä, jonka jäsenvaltio on antanut etsityn henkilön kiinni ottamiseksi ja luovuttamiseksi toisen jäsenvaltion toimesta syytetoimenpiteitä tai vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemista varten.

2. Jäsenvaltiot panevat eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen määräysten mukaisesti.

3. Tämä puitepäätös ei vaikuta velvoitteeseen kunnioittaa [SEU] 6 artiklassa taattuja perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita.”

4 Kyseisen puitepäätöksen 4 a artiklassa, jonka otsikko on ”Päätökset, jotka on annettu henkilön ollessa poissa oikeudenkäynnistä”, säädetään seuraavaa:

”1. Täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi myös kieltäytyä panemasta täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, jos henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä

päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todeta, että henkilö pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion kansallisessa lainsäädännössä tarkemmin määriteltyjen menettelyvaatimusten mukaisesti:

a) asianmukaiseen aikaan
   i) joko oli saanut haasteen henkilökohtaisesti tiedoksi ja siten saanut tiedon päätökseen johtaneen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta tai oli muilla keinoin tosiasiallisesti saanut virallisen tiedon kyseisen oikeudenkäynnin ajankohdasta ja paikasta siten, että voidaan kiistattomasti todeta, että hän oli tietoinen oikeudenkäynnistä,

      ja
   ii) hänelle oli ilmoitettu, että asia voidaan ratkaista, vaikka hän jää pois oikeudenkäynnistä,

      tai

b) oli oikeudenkäynnistä tietoisena valtuuttanut oikeudenkäyntiavustajan, jonka joko asianomainen henkilö tai valtio oli nimennyt puolustamaan häntä oikeudenkäynnissä, ja tämä edustaja oli tosiasiallisesti puolustanut häntä oikeudenkäynnissä,

   tai

c) sen jälkeen, kun päätös oli annettu asianomaiselle henkilölle tiedoksi ja hänelle oli nimenomaisesti ilmoitettu hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen:
   i) nimenomaisesti ilmoitti, ettei hän riitauta päätöstä;

      tai
   ii) ei pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta määräajassa;

   tai

d) ei saanut päätöstä tiedoksi henkilökohtaisesti, mutta
   i) se annetaan hänelle henkilökohtaisesti tiedoksi viipymättä luovuttamisen jälkeen ja hänelle nimenomaisesti ilmoitetaan hänen oikeudestaan uudelleenkäsittelyyn tai muutoksenhakuun, johon asianomaisella henkilöllä on oikeus osallistua ja joka antaa mahdollisuuden asian ratkaisuperusteiden uudelleentutkimiseen, mukaan lukien uudet todisteet, ja joka voi johtaa alkuperäisen päätöksen kumoamiseen;

      ja
   ii) hänelle ilmoitetaan, missä ajassa hänen on pyydettävä uudelleenkäsittelyä tai haettava muutosta, kuten asiaa koskevassa eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä mainitaan.

2. Jos eurooppalainen pidätysmääräys annetaan vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten 1 kohdan d alakohdan edellytysten mukaisesti ja asianomainen henkilö ei ole aiemmin saanut virallista tietoa häntä koskevasta rikosoikeudellisesta menettelystä, hän voi siinä yhteydessä, kun hän saa tiedon eurooppalaisen pidätysmääräyksen sisällöstä, pyytää jäljennöksen tuomiosta ennen kuin hänet luovutetaan. Pidätysmääräyksen antaneen viranomaisen on toimitettava välittömästi saatuaan tiedon pyynnöstä etsitylle henkilölle jäljennös tuomiosta täytäntöönpanoviranomaisen välityksellä. Etsityn henkilön pyyntö ei saa viivyttää luovuttamismenettelyä eikä viivyttää päätöstä

eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta. Tuomio toimitetaan asianomaiselle henkilölle ainoastaan informaatiotarkoituksessa; sitä ei saa pitää virallisena tuomion tiedoksi antamisena eikä uudelleenkäsittelypyyntöön tai muutoksenhakuun sovellettavaa määräaikaa saa laskea alkavaksi siitä.

3. Jos henkilö luovutetaan 1 kohdan d alakohdan edellytysten nojalla ja hän on pyytänyt uudelleenkäsittelyä tai hakenut muutosta, tämän uudelleenkäsittelyä tai muutoksenhakua odottavan henkilön vapaudenmenetyksen laillisuus on tutkittava pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion lainsäädännön mukaisesti joko säännöllisin väliajoin tai asianomaisen henkilön pyynnöstä, kunnes asian käsittely on saatu päätökseen. Tällaiseen uudelleenkäsittelyyn sisältyy erityisesti mahdollisuus vapaudenmenetyksen lykkäämiseen tai keskeyttämiseen. Uudelleenkäsittely tai muutoksenhaku on aloitettava asianmukaiseen aikaan luovutuksen jälkeen.”

5 Puitepäätöksen 27 artiklassa, jonka otsikko on ”Mahdollinen syytteeseenpano muista rikoksista”, säädetään seuraavaa:

”1. Kukin jäsenvaltio voi ilmoittaa Euroopan unionin neuvoston pääsihteeristölle siitä, että sen suostumus syytteeseenpanoa, tuomitsemista tai säilöön ottamista varten vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanemiseksi ennen kyseistä luovuttamista tehdystä, muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta katsotaan annetuksi muiden samanlaisen ilmoituksen antaneiden jäsenvaltioiden osalta, mikäli täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen ei jossain erityistapauksessa päätä luovuttamisesta tekemässään päätöksessä toisin.

2. Lukuun ottamatta 1 ja 3 kohdassa tarkoitettuja tapauksia, luovutettua henkilöä ei saa syyttää, tuomita tai muuten riistää häneltä vapautta ennen kyseistä luovuttamista tehdystä muusta kuin luovuttamisen perusteena olleesta rikoksesta.

3. Edellä olevaa 2 kohtaa ei sovelleta seuraavissa tapauksissa:

a) jos henkilö, jolla on ollut tilaisuus poistua sen jäsenvaltion alueelta, johon hänet on luovutettu, ei ole poistunut sieltä 45 päivän kuluessa lopullisesta vapauttamisestaan tai on palannut alueelle sieltä poistuttuaan;

b) rikoksesta ei voi seurata vapaudenmenetystä käsittävää rangaistusta tai turvaamistoimenpidettä;

c) rikosoikeudenkäynti ei johda henkilön henkilökohtaisen vapauden rajoitusta koskevaan toimenpiteeseen;

d) henkilö joutuu muun kuin vapaudenriiston käsittävän rangaistuksen tai toimenpiteen kohteeksi, mukaan lukien taloudellinen rangaistus tai sellaisen sijasta määrätty toimenpide, vaikka se voisikin rajoittaa hänen henkilökohtaista vapauttaan;

e) henkilö on suostunut luovuttamiseensa sekä mahdollisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön 13 artiklan mukaisesti;

f) henkilö on luovuttamisensa jälkeen nimenomaisesti luopunut vetoamasta erityissääntöön tiettyjen luovuttamista edeltäneiden tekojen osalta. Luopumisilmoitus annetaan pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion toimivaltaisille oikeusviranomaisille ja se kirjataan tämän valtion kansallisen lainsäädännön mukaisesti. Luopumisilmoitus annetaan tavalla, josta ilmenee kyseisen henkilön antaneen sen vapaaehtoisesti ja täysin tietoisena seurauksista, joita tästä aiheutuu. Tätä varten henkilöllä on oikeus käyttää oikeudellista avustajaa;

g) henkilön luovuttanut täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen antaa suostumuksensa 4 kohdan mukaisesti.

4. Suostumusta on pyydettävä täytäntöönpanosta vastaavalta oikeusviranomaiselta liittäen pyyntöön 8 artiklan 1 kohdassa mainitut tiedot ja käännös 8 artiklan 2 kohdan mukaisesti. Suostumus annetaan, jos rikoksesta, jonka perusteella sitä pyydetään, voitaisiin luovuttaa tämän puitepäätöksen määräysten nojalla. Suostumus on evättävä 3 artiklassa mainituilla perusteilla ja muuten se voidaan evätä ainoastaan 4 artiklassa mainituilla perusteilla. Päätös on tehtävä viimeistään 30 päivän kuluttua pyynnön vastaanottamisesta.

Edellä 5 artiklassa mainituissa tilanteissa pidätysmääräyksen antaneen jäsenvaltion on annettava kyseisessä artiklassa säädetyt takuut.”

Puitepäätös 2009/299

6 Puitepäätöstä 2002/584 on muutettu puitepäätöksellä 2009/299 erityisesti sellaisten henkilöiden osalta, joita pyydetään luovutettaviksi vastaajan poissa ollessa annetun tuomion johdosta.

7 Puitepäätöksen 2009/299 1 artiklassa, jonka otsikko on ”Tavoitteet ja soveltamisala”, säädetään seuraavaa:

”1. Tämän puitepäätöksen tavoitteena on parantaa rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevien henkilöiden prosessuaalisia oikeuksia, helpottaa oikeudellista yhteistyötä rikosasioissa ja erityisesti edistää oikeudellisten päätösten vastavuoroista tunnustamista jäsenvaltioiden välillä.

2. Tämä puitepäätös ei vaikuta perustamissopimuksen 6 artiklan mukaiseen velvoitteeseen kunnioittaa perusoikeuksia ja keskeisiä oikeusperiaatteita, mukaan lukien rikosoikeudellisen menettelyn kohteena olevan henkilön oikeus puolustukseen, eivätkä oikeusviranomaisten velvoitteet muutu tältä osin.

3. Tällä puitepäätöksellä vahvistetaan yhteiset säännöt yhdessä jäsenvaltiossa (päätöksen tehnyt jäsenvaltio) tehtyjen oikeudellisten päätösten tunnustamiselle ja/tai täytäntöönpanolle toisessa jäsenvaltiossa (täytäntöönpanojäsenvaltio) sellaisen oikeudellisen menettelyn jälkeen, jossa asianomainen henkilö ei ollut läsnä, [puitepäätöksen 2002/584] 5 artiklan 1 kohdan – – säännösten mukaisesti.”

Irlannin oikeus

8 Puitepäätöksen 2002/584 4 a artikla on saatettu osaksi Irlannin oikeusjärjestystä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä vuonna 2003 annetun lain (European Arrest Warrant Act 2003) 45 §:llä. Tässä kyseisen lain, sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annettu laki), 45 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Henkilöä ei luovuteta tämän lain nojalla, jos hän ei ole henkilökohtaisesti ollut läsnä menettelyssä, joka on johtanut siihen vapaudenmenetyksen käsittävään rangaistukseen tai toimenpiteeseen, jonka täytäntöönpanoa varten eurooppalainen pidätysmääräys on annettu, – – ellei pidätysmääräyksessä mainita [puitepäätöksen 2002/584] liitteeseen sisältyvän pidätysmääräyslomakkeen d kohdan 2, 3 ja 4 alakohdassa vaadittuja seikkoja.”

9 Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 45 §:ssä olevassa taulukossa esitetään neljässä numeroidussa kohdassa puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklassa tarkoitetut edellytykset, joilla poissa olevana tuomittu henkilö voidaan luovuttaa. Irlantilaiset tuomioistuimet ovat selventäneet, että eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 45 § on unionin oikeuden täytäntöönpanotoimenpide, jota on tulkittava kyseisen puitepäätöksen mukaisesti. Tästä syystä on niin, että vaikka eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä annetun lain 45 §:ssä viitataan ”menettely[yn], joka on johtanut – – vapaudenmenetyksen käsittävään rangaistukseen tai toimenpiteeseen”, tämä ilmaisu rinnastetaan Irlannin oikeudessa puitepäätöksessä käytettyyn ilmaisuun ”päätökseen johtan[ut] oikeudenkäyn[ti]”.

Latvian oikeus

10 Rikoslain (Krimināllikums), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä Latvian rikoslaki), 45 §:ssä, jonka otsikko on ”Poliisivalvontaan määrääminen”, säädettiin seuraavaa:

”1) Poliisivalvonta on oheisseuraamus, jonka tuomioistuin voi määrätä pakkokeinona vankilasta vapautuneen henkilön käyttäytymisen valvomiseksi ja poliisiviranomaisen määräämien rajoitusten asettamiseksi kyseiselle henkilölle. Jos henkilö pääsee ehdonalaiseen vapauteen ennenaikaisesti, oheisseuraamuksen – poliisivalvonta – täytäntöönpano alkaa siitä hetkestä, jolloin henkilön koeaika ehdonalaiseen vapauteen ennenaikaisesti päästämisen jälkeen on päättynyt.

2) Poliisivalvontaan voidaan määrätä vain, jos tämän lain erityisessä osassa säädetyissä tapauksissa määrätään vapausrangaistus, jonka kesto on vähintään yksi vuosi ja enintään kolme vuotta.

3) Tuomioistuin voi lyhentää poliisivalvonnan kestoa tai peruuttaa sen rangaistuslaitoksen hallintoyksikön tai poliisiviranomaisen pyynnöstä.

4) Jos tuomittu on oheisseuraamusta suorittaessaan tehnyt uuden rikoksen, tuomioistuin korvaa oheisseuraamuksesta suorittamatta jääneen ajan vapausrangaistuksella ja määrittää lopullisen rangaistuksen tämän lain 51 ja 52 §:n säännösten mukaisesti.

5) Jos tuomioistuimen poliisivalvontaan määräämä henkilö rikkoo tämän valvontatoimenpiteen ehtoja vilpillisessä mielessä, tuomioistuin voi poliisiviranomaisen pyynnöstä korvata oheisseuraamuksesta suorittamatta olevan ajan vapausrangaistuksella siten, että kaksi poliisivalvontapäivää lasketaan yhdeksi vapaudenmenetyspäiväksi.

6) Poliisivalvonnan ehtoja rikotaan vilpillisessä mielessä, jos henkilölle on määrätty hallinnollisessa menettelyssä vuoden sisällä kaksi kertaa seuraamus tällaisesta rikkomuksesta.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

11 SH tuomittiin vuonna 2014 kahdesta rikoksesta kahteen rangaistukseen, joista toisen määräsi Valmieras rajona tiesa (Valmieran alioikeus, Latvia) ja toisen Jēkabpils rajona tiesa (Jēkabpilsin alioikeus, Latvia). Nämä rangaistukset yhdistettiin 27.10.2015 yhteensä neljän vuoden ja yhdeksän kuukauden pituiseksi vapausrangaistukseksi ja kolmen vuoden pituista poliisivalvontaa koskevaksi oheisseuraamukseksi; jälkimmäinen alkoi Latvian rikosoikeuden mukaisesti sinä ajankohtana, jona SH oli suorittanut vapausrangaistuksen.

12 SH ei noudattanut poliisivalvonnan ehdoksi asetettua velvollisuutta ilmoittautua poliisiasemalle kolmen työpäivän kuluessa vapauttamisestaan, vaikka hänelle oli ilmoitettu etukäteen siitä, että hänelle voitaisiin muussa tapauksessa määrätä hallinnollinen seuraamus. Zemgales rajona tiesa (Zemgalen alioikeus, Latvia) totesi siis 11.5. ja 27.5.2020 SH:n syyllistyneen hallinnolliseen rikkomukseen ja määräsi hänet tästä syystä maksamaan kaksi seuraamusmaksua.

13 Kun yhden vuoden aikana määrätään kaksi seuraamusta poliisivalvonnalle asetettujen ehtojen rikkomisesta, Latvian oikeudessa säädetään toimivaltaisen kansallisen tuomioistuimen mahdollisuudesta muuntaa poliisivalvontaa koskeva oheisseuraamus vapausrangaistukseksi, jonka pituus määritetään sellaisen kiinteän suhdeluvun perusteella, jonka mukaan kaksi suorittamatta olevaa poliisivalvontapäivää vastaa yhtä vankeuspäivää.

14 Toimivaltainen Latvian poliisilaitoksen yksikkö esitti vuoden 2020 kesäkuussa Zemgales rajona tiesalle pyynnön siitä, että se osa poliisivalvontaa koskevasta oheisseuraamuksesta, jota SH ei ollut vielä suorittanut, muunnetaan vapausrangaistukseksi.

15 SH:lle lähetettiin 25.6.2020 tuloksetta kirjattuna kirjeenä kutsu saapua oikeuteen hänen viralliseen asuinpaikkaansa Latviassa. Kyseinen kirje palautettiin 31.7.2020.

16 Zemgales rajona tiesassa pidettiin 19.8.2020 istunto SH:n poissa ollessa. Kyseinen tuomioistuin teki samana päivänä päätöksen (jäljempänä kyseessä oleva päätös), jossa määrättiin, että se aika, jota SH ei ollut vielä suorittanut poliisivalvontaa koskevasta oheisseuraamuksesta – eli kaksi vuotta ja kaksi päivää –, muunnetaan yhden vuoden ja yhden päivän pituiseksi vapausrangaistukseksi. Päätös lähetettiin SH:lle mutta palautettiin, koska sitä ei noudettu; SH ei ole valittanut tästä päätöksestä.

17 Zemgales rajona tiesa antoi 26.2.2021 SH:sta eurooppalaisen pidätysmääräyksen (jäljempänä kyseessä oleva eurooppalainen pidätysmääräys) SH:lle 19.8.2020 määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten.

18 High Court (ylempi piirituomioistuin, Irlanti) kieltäytyi 27.7.2022 annetulla ratkaisulla hyväksymästä Minister for Justice and Equalityn (oikeus- ja tasa-arvoministeri, Irlanti) esittämää pyyntöä siitä, että SH luovutetaan Latvian tasavaltaan kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen nojalla, tukeutumalla säännökseen, jolla puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohta saatetaan osaksi Irlannin oikeusjärjestystä.

19 Koska Court of Appeal (ylioikeus, Irlanti) hylkäsi oikeus- ja tasa-arvoministerin tästä ratkaisusta tekemän valituksen, oikeus- ja tasa-arvoministeri pyysi lupaa saada valittaa ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen eli Supreme Courtiin (ylin yleinen tuomioistuin, Irlanti).

20 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa, että puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 2 kohdasta ilmenee, että eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on pääsääntö, kun taas täytäntöönpanosta kieltäytyminen on katsottava poikkeukseksi, jota on tulkittava suppeasti.

21 Kyseisen tuomioistuimen mielestä kyseessä oleva päätös voidaan rinnastaa ehdollisen rangaistuksen määräämiseen täytäntöönpantavaksi, joka ei unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan kuulu puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalaan. Unionin tuomioistuin on näet katsonut 22.12.2017 annetun tuomion Ardic (C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026) 77 kohdassa, että kyseisessä säännöksessä tarkoitettu päätöksen käsite ei kata ehdonalaisen vapauttamisen kumoamisen kaltaista ratkaisua, joka koskee aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista, paitsi jos kyseisen ratkaisun tarkoituksena tai vaikutuksena on joko mainitun rangaistuksen luonteen tai määrän muuttaminen ja jos sen tehneellä viranomaisella on tältä osin harkintavaltaa.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa, että nyt käsiteltävässä tapauksessa poliisivalvonta-aika alkoi kulua siitä hetkestä, jona SH oli suorittanut vapausrangaistuksen. Mitään uutta tuomioistuimen ratkaisua, jolla muutettaisiin aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen luonnetta ja määrää, ei ole annettu, sillä poliisivalvonnan ehtoja rikottaessa mahdollisesti määrättävän vapaudenmenetyksen pituus määritetään Latvian oikeudessa säädetyllä aritmeettisella laskutoimituksella. Zemgales rajona tiesan on siten pitänyt päättää pelkästään siitä, onko syytä määrätä vielä toinen vapausrangaistus, ja tämän lisärangaistuksen pituus määritetään lain nojalla. Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin on juuri tästä syystä katsonut alustavasti, ettei SH:n luovuttamisesta ole syytä kieltäytyä, koska hänelle 19.8.2020 määrätty rangaistus ei sen mielestä ole uusi rangaistus eikä sillä muuteta aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen luonnetta ja määrää.

23 Vaikka SH:lle aiemmin määrättyihin rangaistuksiin, jotka yhdistettiin 27.10.2015, sisältyi mahdollisuus uudesta vankeusrangaistuksesta, ennakkoratkaisua pyytäneellä tuomioistuimella on kuitenkin epäilyjä siltä osin kuin SH:ta ei 19.8.2020 määrätyllä rangaistuksella velvoitettu yksinkertaisesti suorittamaan alun perin määrätyt vapausrangaistukset osittain tai jopa kokonaisuudessaan.

24 Supreme Court päätti tämän vuoksi lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Kun etsityn henkilön luovuttamista pyydetään sellaisen vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa varten, joka kyseiselle henkilölle määrättiin sen johdosta, että hän rikkoi hänelle aiemmin määrätyn [poliisivalvontaa koskevan oheisseuraamuksen] ehtoja, olosuhteissa, joissa vapausrangaistuksen määränneellä tuomioistuimella oli harkintavaltaa päättää, määrääkö se vapausrangaistuksen vai ei (mutta ei kuitenkaan harkintavaltaa päättää mahdollisesti määrättävän rangaistuksen pituudesta), onko menettely, joka on johtanut kyseisen vapausrangaistuksen määräämiseen, osa [puitepäätöksen 2002/584] 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettua ratkaisuun johtanutta oikeudenkäyntiä?

2) Voidaanko ensimmäisessä kysymyksessä mainituissa olosuhteissa tehtyä päätöstä [poliisivalvontaa koskevan oheisseuraamuksen] muuntamisesta vapausrangaistukseksi pitää ratkaisuna, jonka tarkoituksena tai vaikutuksena on etsitylle henkilölle jo aiemmin määrätyn rangaistuksen, ja erityisesti hänen aiempaan rangaistukseensa sisältyneen [poliisivalvontaa koskevan oheisseuraamuksen], luonteen ja/tai määrän muuttaminen, ja kuuluuko se siten [sen 22.12.2017 annetun] tuomion Ardic [(C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026)] 77 kohdassa vahvistetun poikkeuksen alaan?”

Asian käsittelyn vaiheet unionin tuomioistuimessa

25 Koska SH:n asianajaja oli ilmoittanut unionin tuomioistuimen kirjaamoon, että hänen asiakkaansa on parhaillaan vangittuna Latviassa, unionin tuomioistuin osoitti 26.4.2024 tehdyllä unionin tuomioistuimen presidentin päätöksellä ennakkoratkaisua pyytäneelle tuomioistuimelle tietopyynnön sen selvittämiseksi, onko unionin tuomioistuimen vastauksesta ennakkoratkaisupyyntöön edelleen hyötyä pääasian ratkaisemisen kannalta.

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin vahvisti 10.5.2024 päivätyssä vastauksessaan, että SH oli kyseisenä ajankohtana vangittuna Latviassa ja että hänet oli luovutettu Latvian viranomaisille 17.2.2021 päivätyn eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella, mutta se totesi pitävänsä ennakkoratkaisupyyntöön annettavaa vastausta edelleen hyödyllisenä pääasian ratkaisemisen kannalta, koska SH:ta ei ole luovutettu kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella ja koska ei siis ole poissuljettua, että Latvian viranomaiset soveltavat puitepäätöksen 2002/584 27 artiklassa säädettyä suostumusjärjestelyä, jotta SH:lle kyseessä olevalla päätöksellä määrätty vapausrangaistus voidaan panna täytäntöön.

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee kahdella kysymyksellään, jotka on tutkittava yhdessä, lähinnä, onko puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ratkaisuun johtaneen oikeudenkäynnin käsitteen alaan kuuluu menettely, jonka päätteeksi kansallinen tuomioistuin voi määrätä siitä syystä, että asianomainen henkilö on rikkonut hänelle aiemmin vapausrangaistuksen ohella tuomitun poliisivalvontaa koskevan seuraamuksen ehtoja, kyseisestä oheisseuraamuksesta suorittamatta jääneen ajan muuntamisesta vapausrangaistukseksi siten, että kaksi poliisivalvontapäivää lasketaan yhdeksi vapaudenmenetyspäiväksi.

28 Aluksi on huomautettava, että puitepäätöksen 2002/584 tarkoituksena on se, että ottamalla käyttöön yksinkertaistettu ja tehokkaampi järjestelmä rikoslain rikkomisesta tuomittujen tai epäiltyjen henkilöiden luovuttamiseksi helpotetaan ja nopeutetaan oikeudellista yhteistyötä, jotta voitaisiin myötävaikuttaa sen Euroopan unionille asetetun tavoitteen toteutumiseen, jonka mukaan siitä tulee vapauteen, turvallisuuteen ja oikeuteen perustuva alue, sen vankan luottamuksen perusteella, jonka on vallittava jäsenvaltioiden välillä, vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen mukaisesti (tuomio 27.5.2019, PF (Liettuan yleinen syyttäjä), C-509/18, EU:C:2019:457, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

29 Tätä varten puitepäätöksen 2002/584 1 artiklan 2 kohdassa vahvistetaan sääntö, jonka mukaan jäsenvaltioiden on pantava eurooppalainen pidätysmääräys täytäntöön vastavuoroisen tunnustamisen periaatteen perusteella ja tämän puitepäätöksen säännösten mukaisesti. Jollei kyse ole poikkeuksellisista olosuhteista, täytäntöönpanosta vastaavat oikeusviranomaiset voivat

siis kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta vain puitepäätöksessä 2002/584 tyhjentävästi luetelluissa tapauksissa, ja eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta voidaan kieltäytyä vain siinä tapauksessa, että jotakin puitepäätöksessä tyhjentävästi luetelluista ehdoista ei ole noudatettu. Eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano on näin ollen pääsääntö, ja täytäntöönpanosta kieltäytymisen on katsottava olevan poikkeus, jota on tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Tuomitseminen poissa olevana), C-396/22, EU:C:2023:1029, 36 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

30 Erityisesti on todettava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohta on poikkeus säännöstä, jonka mukaan täytäntöönpanosta vastaavan oikeusviranomaisen on luovutettava etsitty henkilö pidätysmääräyksen antaneeseen jäsenvaltioon, ja sitä on näin ollen tulkittava suppeasti (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 55 kohta).

31 Puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan sanamuodostakin ilmenee, että täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen voi kieltäytyä panemasta täytäntöön eurooppalaista pidätysmääräystä, joka on annettu vapaudenmenetyksen käsittävän rangaistuksen tai turvaamistoimenpiteen täytäntöönpanoa varten, jos asianomainen henkilö ei ollut henkilökohtaisesti läsnä ratkaisuun johtaneessa oikeudenkäynnissä, jollei eurooppalaisessa pidätysmääräyksessä todeta, että kyseisen 1 kohdan a–d alakohdassa asetetut edellytykset täyttyvät (tuomio 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, 38 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kyseisellä 4 a artiklalla rajoitetaan siten mahdollisuutta kieltäytyä eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanosta luettelemalla täsmällisesti ja yhtenäisesti ne edellytykset, joilla sellaisen oikeudenkäynnin, jossa kyseinen henkilö ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä, päätteeksi annetun ratkaisun tunnustamisesta ja täytäntöönpanosta ei voida kieltäytyä (tuomio 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 49 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

32 Yhdessäkään puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetussa tapauksessa eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpano ei näet loukkaa asianomaisen henkilön oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakeinoihin ja oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin eikä puolustautumisoikeuksia, sellaisina kuin ne on vahvistettu Euroopan unionin perusoikeuskirjan 47 ja 48 artiklassa (ks. mm. tuomio 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 73 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

33 Puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan tarkoituksena on siis taata suojan korkea taso ja mahdollistaa se, että täytäntöönpanoviranomainen luovuttaa asianomaisen henkilön siitä huolimatta, että kyseinen henkilö ei ole ollut läsnä hänen tuomitsemiseensa johtaneessa oikeudenkäynnissä, kunnioittaen kuitenkin täysin hänen puolustautumisoikeuksiaan (tuomio 17.12.2020, Generalstaatsanwaltschaft Hamburg, C-416/20 PPU, EU:C:2020:1042, 39 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Erityisesti puitepäätöksen 2009/299 1 artiklasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan 1 ja 15 perustelukappaleen kanssa, ilmenee nimenomaisesti, että kyseinen 4 a artikla on lisätty puitepäätökseen 2002/584, jotta suojataan syytetyn oikeutta olla henkilökohtaisesti läsnä häntä vastaan vireille pannussa rikosoikeudenkäynnissä edistämällä samalla oikeudellisten päätösten vastavuoroista tunnustamista jäsenvaltioiden välillä (tuomio

23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 50 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

34 Ennen kuin täytäntöönpanosta vastaava oikeusviranomainen tarkastaa, onko kyse jostakin puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetusta tapauksesta, sen on kuitenkin selvitettävä, onko kyseessä tilanne, jossa luovutettavaksi vaadittu henkilö ei ole ollut henkilökohtaisesti läsnä ”päätökseen johtaneessa oikeudenkäynnissä” puitepäätöksen 202/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla.

35 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettu käsite ”päätökseen johtan[ut] oikeudenkäyn[ti]” on ymmärrettävä unionin oikeuden itsenäisenä käsitteenä ja sitä on tulkittava yhtenäisesti unionin alueella riippumatta luokitteluista jäsenvaltioissa. Tämä käsite on ymmärrettävä siten, että sillä tarkoitetaan sellaiseen oikeudelliseen ratkaisuun johtanutta oikeudenkäyntimenettelyä, jolla henkilö, jonka luovuttamista eurooppalaisen pidätysmääräyksen täytäntöönpanon yhteydessä pyydetään, on lopullisesti tuomittu (ks. vastaavasti tuomio 21.12.2023, Generalstaatsanwaltschaft Berlin (Tuomitseminen poissa olevana), C-396/22, EU:C:2023:1029, 26 ja 27 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

36 Unionin tuomioistuin on katsonut, että ratkaisu, joka koskee aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista, ei ole kyseisen puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ratkaisu, paitsi jos se vaikuttaa syyllisyyden toteamiseen tai sen tarkoituksena tai vaikutuksena on joko kyseisen rangaistuksen luonteen tai määrän muuttaminen ja jos sen tehneellä viranomaisella on tältä osin harkintavaltaa (tuomio 22.12.2017, Ardic, C-571/17 PPU, EU:C:2017:1026, 77 ja 88 kohta sekä tuomio 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 53 kohta).

37 Unionin tuomioistuin on siten katsonut, että ratkaisu, jolla määrätään ehdollisen vapausrangaistuksen panemisesta täytäntöön siitä syystä, että asianomainen on rikkonut koeaikana tehdyn uuden rikoksen kaltaista kyseisen ehdollisuuden objektiivista ehtoa, ei ole kyseisen 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ratkaisu, koska se ei muuta rangaistuksen luonnetta tai määrää. Unionin tuomioistuin on lisäksi täsmentänyt, että koska viranomaista, jonka tehtävänä on lausua tällaisen ehdollisen rangaistuksen täytäntöönpanosta, ei pyydetä tutkimaan uudelleen rikostuomioon johtaneen asian ratkaisuperusteita, tämän viranomaisen harkintavallalla ei ole merkitystä siltä osin kuin se ei voi sen perusteella muuttaa vapausrangaistuksen määrää tai luonnetta, sellaisina kuin ne on vahvistettu ratkaisussa, jolla etsitty henkilö on lopullisesti tuomittu (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 53 ja 54 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

38 On huomautettava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan tällainen tulkinta saa lisäksi tukea Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä (ks. mm. Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.10.2013, Del Río Prada v. Espanja, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, 89 kohta ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 10.11.2022, Kupinskyy v. Ukraina, CE:ECHR:2022:1110JUD000508418, 47–52 kohta), jonka mukaan yhtäältä rangaistusten täytäntöönpanotapaan liittyvät menettelyt eivät kuulu Roomassa 4.11.1950 allekirjoitetun ihmisoikeuksien ja perusvapauksien suojaamiseksi tehdyn yleissopimuksen 6 artiklan soveltamisalaan ja toisaalta toimenpiteitä, jotka tuomioistuin

toteuttaa lopullisen rangaistuksen määräämisen jälkeen tai sen täytäntöönpanon aikana, voidaan pitää kyseisessä yleissopimuksessa tarkoitettuina rangaistuksina vain, jos ne voivat johtaa alun perin määrätyn rangaistuksen uudelleen määrittelyyn tai sen ulottuvuuden muuttamiseen (ks. vastaavasti tuomio 23.3.2023, Minister for Justice and Equality (Ehdollisen rangaistuksen määrääminen täytäntöönpantavaksi), C-514/21 ja C-515/21, EU:C:2023:235, 58 kohta).

39 Jotta voidaan ratkaista kysymys siitä, koskeeko rangaistuksen täytäntöönpanon aikana toteutettu toimenpide ainoastaan rangaistuksen täytäntöönpanotapaa vai vaikuttaako se sitä vastoin rangaistuksen ulottuvuuteen, on näet selvitettävä tapauskohtaisesti, mitä määrätty rangaistus todellisuudessa merkitsi kansallisessa oikeudessa tarkasteltavana olevana ajankohtana tai mikä toisin sanoen oli sen ominaisluonne (ks. vastaavasti Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen tuomio 21.10.2013, Del Río Prada v. Espanja, CE:ECHR:2013:1021JUD004275009, 85 ja 90 kohta).

40 Nyt käsiteltävässä tapauksessa on ilmeistä, että kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteena on ollut kyseessä oleva päätös, jolla poliisivalvontaa koskeva oheisseuraamus muunnettiin vapausrangaistukseksi. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen lähtökohtana on tältä osin se, että kyseessä oleva päätös saattaisi vastata päätöstä, joka koskee aikaisemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista, kuten ehdollisen rangaistuksen määräämistä täytäntöönpantavaksi. Tällaisen päätöksen osalta voisi siis sen mukaan olla niin, ettei se kuulu puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan soveltamisalaan siltä osin kuin sen tarkoituksena tai vaikutuksena ei ole etsitylle henkilölle aiemmin määrätyn rangaistuksen luonteen ja/tai määrän muuttaminen eikä sen tehneellä viranomaisella ole tältä osin ollut harkintavaltaa.

41 On siis selvitettävä, voidaanko kyseessä oleva päätös luonnehtia tämän tuomion 36 ja 37 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitetuksi ”ratkaisuksi, joka koskee aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista”, jolloin se ei ole puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitettu ratkaisu.

42 Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista ja unionin tuomioistuimelle toimitetusta asiakirja-aineistosta ilmenee, että Latvian rikoslain 45 §:n 1 momentin mukaan poliisivalvonta on oheisseuraamus, jonka tuomioistuin voi määrätä vapausrangaistukseen tuomitulle henkilölle, jotta häntä voidaan valvoa edelleen hänen vapauttamisensa jälkeen, ja kyseisen henkilön on tällöin noudatettava poliisiviranomaisen määräämiä ehtoja. Latvian rikoslain 45 §:n 2 momentin mukaan tämä oheisseuraamus voidaan määrätä vain henkilölle, joka on tuomittu vähintään yhden vuoden ja enintään kolmen vuoden vapausrangaistukseen. Latvian rikoslain 45 §:n 3 momentin mukaan poliisivalvonnan kestoa voidaan lyhentää tai poliisivalvonta voidaan peruuttaa rangaistuslaitoksen hallintoyksikön tai poliisiviranomaisen pyynnöstä. Kyseisen lain 45 §:n 4 momentissa säädetään, että jos tuomittu on oheisseuraamusta suorittaessaan tehnyt uuden rikoksen, tuomioistuin korvaa oheisseuraamuksen suorittamatta jääneen ajan vapausrangaistuksella ja määrittää lopullisen rangaistuksen Latvian rikoslain säännösten mukaisesti.

43 Latvian rikoslain 45 §:n 5 ja 6 momentin mukaan on pääosin niin, että jos henkilö, joka suorittaa poliisivalvontaa koskevaa oheisseuraamustaan, on rikkonut vilpillisessä mielessä poliisivalvonnan ehtoja – eli jos henkilölle on määrätty hallinnollisessa menettelyssä vuoden sisällä kaksi kertaa seuraamus tällaisesta rikkomisesta –, tuomioistuin voi määrätä hänen osaltaan hallinnollisen seuraamusmaksun lisäksi poliisiviranomaisen pyynnöstä siitä, että suorittamatta oleva aika

poliisivalvonnasta muunnetaan vapausrangaistukseksi, jonka pituus on puolet suorittamatta olevista poliisivalvontapäivistä. Ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenee, että pääasiassa on sovellettu juuri näitä säännöksiä.

44 Tästä seuraa, että Latvian oikeudessa näytetään tehtävän – mikä ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on kuitenkin tarkastettava – ero vapausrangaistuksen määräämisestä annetun ratkaisun ja poliisivalvontaan määräämisestä annetun ratkaisun välillä, ja tämä viimeksi mainittu ratkaisu on aina luonteeltaan vapausrangaistuksen oheisseuraamus. Nyt käsiteltävässä tapauksessa SH oli siis tuomittu aiemmin vapausrangaistukseen, johon oli liitetty poliisivalvontaa koskeva oheisseuraamus, joten hänet oli määrätty poliisivalvontaan sen jälkeen, kun hän oli suorittanut hänelle määrätyn vapausrangaistuksen. Kyseessä oleva päätös, jolla SH:lle määrättiin vapausrangaistus, jonka pituus laskettiin siten, että kaksi poliisivalvontapäivää, jotka hänen oli vielä suoritettava, vastasi yhtä vapaudenmenetyspäivää, ei siis koske tämän tuomion 35 ja 36 kohdassa mainitussa oikeuskäytännössä tarkoitettua aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista, vaan se merkitsee sellaisenaan uutta ratkaisua, jolla määrätään vapausrangaistus, johon SH:ta ei ollut siihen mennessä tuomittu.

45 Pääasiassa kyseessä oleva tilanne eroaa siis ehdollisen vapausrangaistuksen määräämisestä täytäntöönpantavaksi, koska tässä viimeksi mainitussa tapauksessa vapausrangaistukseen liittyy heti alusta alkaen se, että se määrätään ehdollisena, joten ehdollisen vapausrangaistuksen määräämisellä täytäntöönpantavaksi vain tehdään mahdolliseksi aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpano.

46 Tätä toteamusta tukee se, että tämän tuomion 42 ja 43 kohdassa mainittujen Latvian oikeuden merkityksellisten säännösten mukaan Latvian oikeudessa ei näytetä säädettävän mekanismista muuttaa poliisivalvontaa koskeva seuraamus automaattisesti vapausrangaistukseksi, jos asianomainen henkilö rikkoo poliisivalvonnan ehtoja. Tuomioistuimella on näet harkintavaltaa päättää poliisiviranomaisen pyynnöstä, muunnetaanko poliisivalvontaa koskeva oheisseuraamus, jota ei ole vielä suoritettu, vapausrangaistukseksi, eikä tämä muuntaminen ole siis automaattista.

47 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 65 kohdassa lisäksi huomauttanut, oheisseuraamuksen ehtojen rikkomisen johdosta mahdollisesti määrätyn vapausrangaistuksen tarkoituksena ei ole rangaista alkuperäisestä rikoksesta, joka on johtanut poliisivalvontaan määräämiseen oheisseuraamuksena, vaan sen tarkoituksena on rangaista tähän viimeksi mainittuun seuraamukseen liitettyjen ehtojen nimenomaisista laiminlyönneistä. Kyseisen tuomioistuimen on siis tämän henkilön tilannetta tutkittuaan ratkaistava, onko näiden laiminlyöntien perusteella oikeutettua muuntaa poliisivalvontatoimenpide vapausrangaistukseksi.

48 Ratkaisu, jolla poliisivalvontaa koskevan oheisseuraamuksen sijasta määrätään vapausrangaistus, ei siis ole ratkaisu, joka koskee aiemmin määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöönpanoa tai soveltamista, vaan sitä on pidettävä ratkaisuna, jolla määrätään uusi vapausrangaistus, joka on luonteeltaan erilainen kuin alun perin määrätty vapausrangaistus.

49 Tällainen ratkaisu on luonnehdittava puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ”päätökseksi”, ja sen menettelyn, jonka päätteeksi se on annettu, on tämän tuomion 35 kohdassa mainitun unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan katsottava kuuluvan kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ”päätökseen johtan[een] oikeudenkäyn[nin]” käsitteen alaan.

50 Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 82 ja 83 kohdassa huomauttanut, puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdassa tarkoitetuksi ”päätökseen johtan[eeksi] oikeudenkäyn[niksi]” luonnehtimisen kannalta merkitystä on näet sillä, että rangaistuksen muuntamista koskeva menettely voi johtaa vapaudenmenetykseen, joka on tosin ennakoitavissa siinä tapauksessa, että poliisivalvontaa koskevan seuraamuksen ehtoja rikotaan, mutta joka ei sellaisenaan ollut osa alkuperäistä tuomiota ja joka on siis edellyttänyt alkuperäisen tuomion korvaavan uuden tuomion antamista.

51 On vielä todettava, että – kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 81 kohdassa huomauttanut – asianomaisen henkilön on voitava menettelyn siinä vaiheessa, jossa on tarkoitus lausua poliisivalvontaa koskevan oheisseuraamuksen mahdollisesta muuntamisesta vapausrangaistukseksi, käyttää täysimääräisesti puolustautumisoikeuksiaan esittääkseen tehokkaasti kantansa ja vaikuttaakseen tällä tavoin lopulliseen ratkaisuun, joka voi johtaa hänen henkilökohtaisen vapautensa menettämiseen. Kyseisen henkilön on etenkin voitava esittää ne tosiseikat ja oikeudelliset seikat, joiden perusteella toimivaltainen tuomioistuin saattaisi päättää olla muuntamatta rangaistusta.

52 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on vielä selvitettävä, vastaako pääasiassa kyseessä oleva tilanne jotakin puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohdan a–d alakohdassa tarkoitetuista tilanteista. Jos näin on, täytäntöönpanosta vastaavan Irlannin oikeusviranomaisen on hyväksyttävä se, että SH luovutetaan Latvian viranomaisille.

53 Koska SH on jo luovutettu Latvian viranomaisille muun eurooppalaisen pidätysmääräyksen kuin kyseessä olevan eurooppalaisen pidätysmääräyksen perusteella, SH:lle kyseessä olevalla päätöksellä määrätyn vapausrangaistuksen täytäntöön panemiseksi on kuitenkin turvauduttava – kuten ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin itsekin huomauttaa vastauksessaan unionin tuomioistuimen sille osoittamaan tietopyyntöön – puitepäätöksen 2002/584 27 artiklassa säädettyyn suostumusjärjestelyyn.

54 Kaiken edellä esitetyn perusteella esitettyihin kysymyksiin on vastattava, että puitepäätöksen 2002/584 4 a artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ”päätökseen johtan[een] oikeudenkäyn[nin]” käsitteen alaan kuuluu menettely, jonka päätteeksi kansallinen tuomioistuin voi määrätä siitä syystä, että asianomainen henkilö on rikkonut hänelle aiemmin vapausrangaistuksen ohella tuomitun poliisivalvontaa koskevan seuraamuksen ehtoja, kyseisestä oheisseuraamuksesta suorittamatta jääneen ajan muuntamisesta vapausrangaistukseksi siten, että kaksi poliisivalvontapäivää lasketaan yhdeksi vapaudenmenetyspäiväksi.

Oikeudenkäyntikulut

55 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

Eurooppalaisesta pidätysmääräyksestä ja jäsenvaltioiden välisistä luovuttamismenettelyistä 13.6.2002 tehdyn neuvoston puitepäätöksen 2002/584/YOS, sellaisena kuin se on

muutettuna 26.2.2009 tehdyllä neuvoston puitepäätöksellä 2009/299/YOS, 4 a artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

kyseisessä säännöksessä tarkoitetun ”päätökseen johtan[een] oikeudenkäyn[nin]” käsitteen alaan kuuluu menettely, jonka päätteeksi kansallinen tuomioistuin voi määrätä siitä syystä, että asianomainen henkilö on rikkonut hänelle aiemmin vapausrangaistuksen ohella tuomitun poliisivalvontaa koskevan seuraamuksen ehtoja, kyseisestä oheisseuraamuksesta suorittamatta jääneen ajan muuntamisesta vapausrangaistukseksi siten, että kaksi poliisivalvontapäivää lasketaan yhdeksi vapaudenmenetyspäiväksi.

Allekirjoitukset